

IZVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2023/736**z dne 31. marca 2023****o opredelitvi tehničnih podrobnosti uporabe popravnega mehanizma za trg za izvedene finančne instrumente, povezane z virtualnimi trgovalnimi točkami v Uniji, ki niso TTF**

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (EU) 2022/2578 ⁽¹⁾ in zlasti člena 9(1) Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Uredba Sveta (EU) 2022/2578 o vzpostavitvi popravnega mehanizma za trg, ki bo državljane Unije in gospodarstvo zaščitil pred previsokimi cenami (v nadaljnjem besedilu: uredba o popravnem mehanizmu), vzpostavlja začasni popravni mehanizem za trg za naročila, oddana za trgovanje z izvedenimi finančnimi instrumenti na transakcije na Title Transfer Facility (v nadaljnjem besedilu: izvedeni finančni instrumenti TTF) in izvedenimi finančnimi instrumenti, povezanimi z drugimi virtualnimi trgovalnimi točkami (v nadaljnjem besedilu: VTP), z dospelostjo med enim mesecem in enim letom. To pomeni, da se popravni mehanizem za trg uporablja za kateri koli izvedeni finančni instrument na blago, s katerim se trguje na reguliranem trgu in katerega osnova je transakcija s plinom na kateri koli VTP v Uniji.
- (2) V skladu s členom 1 uredbe o popravnem mehanizmu se popravni mehanizem za trg uporablja za naročila, oddana za trgovanje z izvedenimi finančnimi instrumenti TTF in izvedenimi finančnimi instrumenti, povezanimi z drugimi VTP, ki se nahajajo v Uniji.
- (3) Uredba o popravnem mehanizmu opredeljuje tehnične podrobnosti uporabe popravnega mehanizma za trg samo za naročila, oddana za izvedene finančne instrumente TTF, in ne za naročila, oddana za izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP. Razloga za to sta bila, da je bilo treba nujno uporabiti popravni mehanizem za trg za izvedene finančne instrumente TTF, ki se običajno obravnavajo kot standardni približek cene na evropskih trgih plina, in da je uporaba popravnega mehanizma za trg za naročila za izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP, zahtevala dodatno pripravo. Zato je z uredbo o popravnem mehanizmu Komisija pooblaščen, da sprejme izvedbeni akt, s katerim opredeli tehnične podrobnosti uporabe popravnega mehanizma za trg za izvedene finančne instrumente, povezane s takimi drugimi VTP, in sicer v zvezi z nastopom dogodka za popravek trga in uporabo dinamične omejitve trgovanja v zvezi s takimi izvedenimi finančnimi instrumenti. Z uredbo o popravnem mehanizmu je Komisija prav tako pooblaščen, da izmed tistih izvedenih finančnih instrumentov, ki so povezani z drugimi VTP, nekatere izjemoma izključi.
- (4) Opredelitev tehničnih podrobnosti uporabe popravnega mehanizma za trg za izvedene finančne instrumente, povezane s takimi VTP, ter morebitna izključitev nekaterih izvedenih finančnih instrumentov izmed tistih, ki so povezani z drugimi VTP, s področja uporabe popravnega mehanizma za trg bi morali temeljiti na merilih iz člena 9(2) uredbe o popravnem mehanizmu, in sicer likvidnosti izvedenih finančnih instrumentov, povezanih z drugimi VTP, razpoložljivosti informacij o njihovih cenah ter vplivu razširitve popravnega mehanizma za trg na izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP, na pretok plina znotraj Unije, zanesljivost oskrbe in na stabilnost finančnih trgov. Takšna opredelitev in morebitna izključitev bi morali temeljiti tudi na poročilih agencije ACER in organa ESMA o oceni učinka, ki sta ju morala v skladu s členom 8(2) uredbe o popravnem mehanizmu predložiti do 1. marca 2023.
- (5) Popravni mehanizem za trg za izvedene finančne instrumente TTF se aktivira, ko pride do dogodka za popravek trga, tj. kadar poravnalna cena izvedenih finančnih instrumentov TTF z najkrajšo dospelostjo, ki jo objavi ICE Endex B.V., tri delovne dni presega 180 EUR/MWh in je za 35 EUR višja od referenčne cene. Popravni mehanizem za trg za izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP v Uniji, bi bilo treba aktivirati v istem trenutku, ko pride do istega popravka na trgu. Za to obstajata dva glavna razloga. Prvič, v primerjavi z izvedenim finančnim instrumentom TTF so številni izvedeni finančni instrumenti, povezani z VTP, ki niso TTF, manj likvidni. Če bi aktivacija popravnega mehanizma za trg temeljila na nelikvidnih terminskih pogodbah, bi lahko bil mehanizem izpostavljen manipulacijam in bi prišlo do nepotrebne ali zapoznele aktivacije. Drugič, če bi se popravni mehanizem za trg aktiviral samo za izvedene finančne instrumente nekaterih VTP, bi se lahko trgovanje preusmerilo na izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP, kar bi lahko, na primer z arbitražo s strani

⁽¹⁾ Uredba Sveta (EU) 2022/2578 z dne 22. decembra 2022 o vzpostavitvi popravnega mehanizma za trg, ki bo državljane Unije in gospodarstvo zaščitil pred previsokimi cenami (UL L 335, 29.12.2022, str. 45).

udeležencev na trgu med popravljenimi in nepopravljenimi izvedenimi finančnimi instrumenti, povzročilo izkrivljanje na energetskih ali finančnih trgih Unije v škodo potrošnikov. S to oceno se strinja tudi poročilo agencije ACER o oceni, v katerem je navedeno, da bi bilo treba na podlagi člena 4(1) uredbe o popravnem mehanizmu tudi za izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP v Uniji, popravni mehanizem za trg aktivirati na podlagi poravnalne cene izvedenih finančnih instrumentov TTF z najkrajšo dospelostjo.

- (6) Uredba o popravnem mehanizmu v primeru nastopa dogodka za popravek trga določa dinamično omejitev trgovanja, v skladu s katero upravljavci trgov ne smejo sprejemati, udeleženci na trgu izvedenih finančnih instrumentov TTF pa ne oddajati naročil za izvedene finančne instrumente TTF, ki naj bi se iztekli v obdobju od datuma izteka izvedenega finančnega instrumenta TTF z najkrajšo dospelostjo do datuma izteka izvedenega finančnega instrumenta TTF z enoletno dospelostjo s cenami, ki so za 35 EUR/MWh nad referenčno ceno, ki jo je ACER objavil prejšnji dan. Ta dinamična omejitev trgovanja je primerna tudi za naročila za izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP, in ne zahteva sprememb. Tako kot pri izvedenih finančnih instrumentih TTF je premija za zanesljivost oskrbe v višini 35 EUR/MWh približek za povprečno razliko med referenčno ceno in terminsko ceno za mesec vnaprej za številne izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP, iz poletja 2022, premija pa odraža stroške morebitne prezasedenosti infrastrukture pri prenosu plina iz terminala za utekočinjeni zemeljski plin (v nadaljnjem besedilu: UZP) v celinsko Evropo v drugih regijah Unije. Poleg tega bi morala uporaba iste varnostne omejitve za vse izvedene finančne instrumente VTP omejiti tveganje neupravičenega preusmerjanja trgovanja med VTP in tveganje izkrivljanja konkurenčnih pogojev med različnimi regijami v Uniji glede privlačnosti za uvoz UZP, kar bi lahko povzročilo razdrobljenost trgov znotraj Unije. Agencija ACER se v svojem poročilu o oceni strinja, da je dinamična omejitev trgovanja, ki se uporablja za naročila za izvedene finančne instrumente TTF, primerna tudi za naročila za izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP.
- (7) Komisija meni, da bi se moral popravni mehanizem za trg uporabljati za vse izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP, in da za to ne bi smela veljati nobena izjema. Agencija ACER in organ ESMA sta v svojih poročilih o oceni učinkov potrdila stališče Komisije, da vključitev drugih VTP ne povzroča znatnih negativnih učinkov na finančne trge ali trge plina. Tako agencija ACER kot organ ESMA sta opozorila, da bi lahko razširitev popravnega mehanizma za trg na izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP, prinesla omejene dodatne koristi, da večina teh izvedenih finančnih instrumentov nima zadostne likvidnosti in da bi lahko imele nekatere centralne klirinške nasprotne stranke (v nadaljnjem besedilu: CNS) dodatne stroške s spremembo svojega postopka upravljanja neizpolnjenih obveznosti. Vendar sta se agencija ACER in organ ESMA glede na izvajanje uredbe o popravnem mehanizmu strinjala z ugotovitvijo Komisije, da uporaba popravnega mehanizma za trg za vse izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP, ne povzroča znatnih negativnih učinkov na finančne trge ali trge plina. Komisija je v svoji oceni in v skladu s členom 9(2) uredbe o popravnem mehanizmu analizirala zlasti naslednja merila.
- (8) Prvič, informacije o cenah izvedenih finančnih instrumentov, povezanih z drugimi VTP, zajetimi v tem izvedbenem aktu, so hitro in preprosto dostopne, saj se s temi izvedenimi finančnimi instrumenti trguje na reguliranih trgih, ki redno zagotavljajo informacije o cenah.
- (9) Drugič, pomanjkanje likvidnosti nekaterih izvedenih finančnih instrumentov, povezanih z drugimi VTP, v praksi ne povzroča znatnih težav pri izvajanju, saj je Komisija za sprožilec za aktiviranje popravnega mehanizma za trg za druge VTP namerno izbrala visoko likvidne termenske pogodbe TTF za mesec vnaprej.
- (10) Tretjič, razširitev na izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi vozlišči, verjetno ne bo bistveno negativno vplivala na zanesljivost oskrbe. Razlog za to je, da se bo glavni instrument za preprečevanje težav z zanesljivostjo oskrbe, tj. „premija“, vključena v omejitev trgovanja (dodatek glede na tržne cene UZP oziroma „varnostna omejitev“ iz uvodne izjave 19 uredbe o popravnem mehanizmu), uporabljal za vse izvedene finančne instrumente in zagotovil, da popravni mehanizem za trg ne bo zmanjšal privlačnosti Unije za uvoz UZP. Prav tako ni verjetno, da bi razširitev imela znaten negativen učinek na pretok plina znotraj EU zaradi začasne uporabe popravnega mehanizma za trg in dejstva, da je pretok plina v Uniji rezultat zapletenega niza pozicij, ki ne izhajajo le iz pogodb o izvedenih finančnih instrumentih, temveč tudi iz številnih drugih učinkov, na katere popravni mehanizem za trg nima vpliva, kot so dolgoročne zaveze glede dobave, kratkoročni in promptni trgovski posli ter posli, sklenjeni izven organiziranega trga.

- (11) In končno se zaradi razširitve popravnega mehanizma za trg ne pričakuje znatnega učinka na stabilnost finančnih trgov, saj je več kot 90 % izvedenih finančnih instrumentov na zemeljski plin, s katerimi se trguje na reguliranih trgih v Uniji, izvedenih finančnih instrumentov TTF. V zvezi z morebitnimi dodatnimi stroški, ki bi jih nekatere CNS lahko imele pri spremembi postopka upravljanja neizpolnjenih obveznosti, je organ ESMA opozoril, da v času objave poročila o oceni učinka nobena CNS ni predložila informacij, da bi lahko bile zaradi uredbe o popravnem mehanizmu potrebne znatne spremembe.
- (12) Glede na navedeno Komisija ugotavlja, da noben izvedeni finančni instrument, povezan z drugimi VTP, ne bi smel biti izjemoma izključen s področja uporabe uredbe o popravnem mehanizmu.
- (13) Da bi ohranili dobro delovanje trgov izvedenih finančnih instrumentov in udeležencem na trgu omogočili ustrezno obvladovanje izpostavljenosti tveganjem, je bistvenega pomena, da ta uredba ne posega v pogodbe, sklenjene pred začetkom njene uporabe. Iz istega razloga bi morali imeti udeleženci na trgu možnost, da izravnajo pozicije v izvedenih finančnih instrumentih, povezanih z drugimi VTP, ki so bile odprte pred začetkom uporabe te uredbe. Zato se dinamična omejitev trgovanja ne bi smela uporabljati za pogodbe, sklenjene pred začetkom veljavnosti te uredbe, niti za posle, ki udeležencem na trgu omogočajo, da izravnajo ali zmanjšajo pozicije, ki izhajajo iz pogodb o izvedenih finančnih instrumentih, povezanih z drugimi VTP, sklenjenih pred začetkom veljavnosti te uredbe. CNS imajo poleg tega ključno vlogo pri zagotavljanju pravilnega delovanja trgov za izvedene finančne instrumente TTF, ker zmanjšujejo tveganje nasprotne stranke. Prav tako je pomembno zagotoviti, da razširitev mehanizma na druge VTP v primeru neplačila klirinškega člana ne bo ogrozila CNS, ki opravljajo kliring zadevnih instrumentov. Navedene CNS bi zato morale imeti možnost, da izvajajo postopke upravljanja neizpolnjenih obveznosti, ne da bi zanje veljala omejitev trgovanja. V ta namen se dinamična omejitev trgovanja ne bi smela uporabljati za posle, izvršene v okviru postopka upravljanja neizpolnjenih obveznosti, ki ga organizira CNS.
- (14) Ni razloga, zakaj se za izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP, ne bi uporabljale druge značilnosti zasnove popravnega mehanizma za trg. To vključuje pravila, ki urejajo začasno prekinitvev popravnega mehanizma za trg. Opozoriti je treba, da bi bilo treba v skladu s členom 4(8) v primeru konkretnih znakov, da je dogodek za popravek trga neizbežen, aktiviranje popravnega mehanizma za trg začasno prekiniti, če bi to povzročilo nenamerne motnje na trgu. Prav tako bi bilo treba v skladu s členom 6 popravni mehanizem za trg kadar koli začasno prekiniti, če bi dinamična omejitev trgovanja povzročila resne motnje na trgu, ki bi znatno vplivale na zanesljivost oskrbe, obvezne cilje glede zmanjšanja povpraševanja, stabilnost in pravilno delovanje trgov izvedenih finančnih instrumentov na energijo, pretok plina znotraj Unije, razlike med cenami na trgih plina v Uniji ali glede na druga območja po svetu ali veljavnost obstoječih pogodb o dobavi plina. Pri oceni nenamernih motenj na trgu bi bilo treba upoštevati vpliv na evropski trg kot celoto in tudi posebej na vsako VTP, za katero se uporablja popravni mehanizem za trg; v primeru takih nenamernih motenj na trgu bi se sklep o začasni prekinitvi uporabljal v skladu s členom 6 uredbe o popravnem mehanizmu.
- (15) Zaradi nestanovitnega in nepredvidljivega stanja na trgu plina je pomembno zagotoviti, da bo za izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP, popravni mehanizem za trg mogoče uporabiti čim prej, če bodo izpolnjeni pogoji za njegovo aktivacijo. Zato bi bilo treba tehnične podrobnosti uporabe popravnega mehanizma za trg za izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP, opredeliti do 31. marca 2023. Vendar bi se moral ta izvedbeni akt uporabljati šele od 1. maja 2023, da se podjetjem, ki upravljajo VTP v Uniji, ki niso TTF, zagotovi čas za potrebne prilagoditve.
- (16) Ukrepi iz te uredbe so v skladu z mnenjem Odbora za popravni mehanizem za trg –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Področje uporabe

V tej uredbi so opredeljene tehnične podrobnosti uporabe popravnega mehanizma za trg za izvedene finančne instrumente, povezane z virtualnimi trgovalnimi točkami (v nadaljnjem besedilu: VTP) v Uniji, ki niso virtualna trgovalna točka mehanizma za prenos lastninske pravice (Title Transfer Facility, v nadaljnjem besedilu: TTF), v skladu s členom 9(1) Uredbe (EU) 2022/2578

Člen 2

Opredelitev pojmov

V tej uredbi se uporabljajo opredelitve pojmov iz člena 2 Uredbe (EU) 2022/2578.

Uporabljajo se tudi naslednje opredelitve pojmov:

- (1) „izvedeni finančni instrument, povezan z drugimi VTP, z najkrajšo dospelostjo“ pomeni izvedeni finančni instrument, povezan z drugimi VTP, z najbližjim datumom izteka med izvedenimi finančnimi instrumenti z enomesečno dospelostjo, s katerimi se trguje na določenem reguliranem trgu;
- (2) „izvedeni finančni instrument, povezan z drugimi VTP, z enoletno dospelostjo“ pomeni izvedeni finančni instrument, povezan z drugimi VTP, z najbližjim datumom izteka med izvedenimi finančnimi instrumenti z dvanajstmesečno dospelostjo, s katerimi se trguje na določenem reguliranem trgu.

Člen 3

Uporaba popravnega mehanizma za trg za druge VTP

Ta uredba se uporablja za naročila, oddana za trgovanje z izvedenimi finančnimi instrumenti, povezanimi z VTP, ki se nahajajo v Uniji, ki niso TTF.

Člen 4

Dogodek za popravek trga v zvezi z drugimi VTP v Uniji

- (1) Do dogodka za popravek trga v zvezi z izvedenimi finančnimi instrumenti, povezanimi z drugimi VTP, pride, ko so izpolnjeni pogoji iz člena 4(1) Uredbe (EU) 2022/2578.
- (2) Dinamična omejitev trgovanja v skladu s členom 4(5) in (7) uredbe o popravnem mehanizmu se uporablja za izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP, ki se bodo iztekli v obdobju od datuma izteka izvedenih finančnih instrumentov z najkrajšo dospelostjo do datuma izteka izvedenih finančnih instrumentov z enoletno dospelostjo.
- (3) Upravitelji trgov na trgu izvedenih finančnih instrumentov, povezanih z drugimi VTP, in udeleženci na trgu takih izvedenih finančnih instrumentov dnevno spremljajo spletno mesto agencije ACER.

Člen 5

Začasna prekinitvev in deaktivacija popravnega mehanizma za trg v zvezi z izvedenimi finančnimi instrumenti, povezanimi z drugimi VTP

Začasna prekinitvev in deaktivacija popravnega mehanizma za trg v zvezi z izvedenimi finančnimi instrumenti, povezanimi z drugimi VTP, se izvedeta v skladu s členoma 5 in 6 uredbe o popravnem mehanizmu.

Člen 6

Uporaba predhodnih pravil

Ta uredba se ne uporablja za:

- (a) pogodbe za izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP, sklenjene pred datumom začetka veljavnosti te uredbe;
- (b) nakup in prodajo izvedenih finančnih instrumentov, povezanih z drugimi VTP, z namenom izravnave ali zmanjšanja pozicij v pogodbah za izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP, sklenjene pred datumom začetka veljavnosti te uredbe;
- (c) nakup in prodajo pogodb za izvedene finančne instrumente, povezane z drugimi VTP, v okviru postopka upravljanja neizpolnjenih obveznosti CNS, vključno s posli izven organiziranega trga, ki so registrirani na reguliranem trgu za namene kliringa.

*Člen 7***Začetek veljavnosti**

Ta uredba začne veljati sedmi dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od 1. maja 2023.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 31. marca 2023

Za Komisijo

predsednica

Ursula VON DER LEYEN
